

En Germanujo pli ol aliloke: esperantologia agado

Renato Corsetti

Resumo. En Germanujo oni sukcesis kunmeti elementojn, kiuj kutime restas disaj: scienca interesiĝo pri esperanto kaj aliaj planlingvoj, lingvistaj fak-scioj de neesperantistaj kaj esperantistaj lingvistoj, kaj scienc-organizaj kapabloj. Tiel naskiĝis la *Gesellschaft für Interlinguistik (GIL)*, kiu ĉiujare aranĝas siajn konferencojn, kiujn partoprenas esperantistaj kaj neesperantistaj lingvistoj. La verkoj prezentataj ĉi tie estas la aktoj de tiuj konferencoj.

Duono de la parolantoj en la konferencoj de GIL estas neesperantistaj lingvistoj, kiuj akceptas partopreni konferencon, en kiu la tono certe ne estas “samideana”, sed en kiu ja partoprenas pluraj lingvistoj, kiuj estas konataj kiel esperantistoj.

Malantaŭ la kajeroj staras ankaŭ granda laboro. Ne nur tiu de la redaktintoj, U. Becker kaj D. Blanke, sed ĉefe tiu de D. Blanke, kiu sukcesis kunmeti kaj kunteni la tutan teamon.

Abstract. *German Talents: Esperanto studies*

The Germans are particularly talented at bringing together elements which are normally unconnected: scientific research into Esperanto and other planned languages; linguistic know-how from both Esperanto-speaking linguists and their non-Esperanto speaking colleagues; and organizing ability. This combination led to the birth of the *Gesellschaft für Interlinguistik (GIL)*, which organizes a conference every year for Esperanto-speaking and non-Esperanto-speaking linguists. This series consists of compilations of the conference papers.

Half of the participants in the GIL conferences are non-Esperanto-speaking linguists who agreed to take part in a conference which, while its tone was certainly not clannish, was attended by a large number of linguists who are known to be Esperantists.

Putting these volumes together was certainly not an easy task. For the final result we must thank the editors U. Becker and D. Blanke, but particularly D. Blanke, who created and held together the entire team.

En Germanujo pli ol en aliaj landoj oni sukcesis kunmeti elementojn, kiuj kutime restas disaj: scienca interesiĝo pri esperanto kaj aliaj planlingvoj, lingvistaj fak-scioj de neesperantistaj kaj esperantistaj lingvistoj kaj scienc-organizaj kapabloj. Tiel naskiĝis la *Gesellschaft für Interlinguistik (GIL)*, kiu ĉiujare aranĝas siajn konferencojn, kiujn partoprenas ĝuste esperantistaj kaj

neesperantistaj lingvistoj (de la 28-a ĝis la 30-a de novembro 2003 okazis la 13-a pri *Spracherfindung – Sprachplanung – Plansprachen*).

La ĉi-tie priparolataj *Beihefte*¹ (eble ni traduku tion simple per ‘Kajeroj’) estas la aktoj de tiuj konferencoj. Kiel la konferencoj mem ili ne havas limigitan temon, eĉ se ili daŭre restas en la kampo de scienca interlingvistiko, sed varias de politik-lingvistiko, kiel la 6-a kajero, al leksikografio, kiel la 5-a kajero, al pli pure interlingvistikaj temoj, kiel la 2-a aŭ la 8-a.

Ne eblas, tamen, kompreni la gamon sen konsiderado de la titoloj. Jen ili:

- *Translation in Plansprachen* [Tradukado en planlingvoj], 1996, aktoj de la 5-a konferenco 1995.
- *Terminologiewissenschaftliche Aspekte der Interlinguistik*, [Terminologio-sciencaj aspektoj de la interlingvistiko], 1997, aktoj de la 6-a konferenco 1996.
- *Eine Sprache für die Wissenschaft?* [Unu lingvon por la scienco?], 1998, aktoj de ekstera GIL-konferenco komune kun Humboldt-Universitato Berlino kaj Wilhelm-Ostwald-Societo Großbothen pri la interlingvistikaj konceptoj de Wilhelm Ostwald, 1996.
- *Soziokulturelle Aspekte von Plansprachen* [Socikulturaj aspektoj de planlingvoj], 1998, aktoj de la 7-a konferenco 1997.
- *Interlinguistik und Lexikographie* [Interlingvistiko kaj leksikografio], 1999, aktoj de la 8-a konferenco 1998.
- *Sprachenpolitik in Europa* [Lingvopolitiko por Eŭropo], 2001, aktoj de la 9-a konferenco 1999, komune organizita kun la Societo por progresigo de lingvistikaj studoj en Berlin.
- *Zur Struktur von Plansprachen* [Pri la strukturo de planlingvoj], 2001, aktoj de la 10-a konferenco 2000.
- *Plansprachen und ihre Gemeinschaften* [Planlingvoj kaj iliaj komunumoj], 2002, aktoj de la 11-a konferenco 2001.
- *Plansprachen und elektronische Medien* [Planlingvoj kaj elektronikaj medioj], 2003, aktoj de la 12-a konferenco de GIL 2002.
- *ProCom '98. Sektion "Terminologiewissenschaft und Plansprachen"*, [Sekcio "Terminologio kaj planlingvoj"], 2003. Aktoj de internacia konferenco okaze de la centjariĝo de la naskiĝo de Eugen Wüster, 1998 en Vieno; kp. la konferencraporton en la revuo *Esperanto* 10/1998: 180–181.
- *Spracherfindung – Sprachplanung – Plansprachen* [Lingvo-inventado – lingvo-planado – planlingvoj], 2004; aktoj de la 13-a konferenco 2003.
- En preparo: *Internationale Plansprachen – Entwicklung und Vergleich* [Internaciaj planlingvoj – evoluo kaj komparo], aktoj de la 14-a konferenco 2004.

¹*Beihefte der Gesellschaft für Interlinguistik*, numeroj 1–11, Berlino: GIL, ISSN 1432-3567, varia nombro de paĝoj sed ĝenerale pli ol cent, malsamaj prezoj sed proksimume 15 eŭroj por la lastaj kajeroj kaj 10 eŭroj por la unuaj. Redaktintoj de la unuaj kvin kajeroj estas Ulrich Becker kaj de la lastaj ses Detlev Blanke.

La enhavtabelojn de la kajeroj oni trovas ĉe
www.interlinguistik-gil.de/beihefte.html

Kaj ne eblas kompreni la riĉecon de la enhavo se oni ne konsideras la enhavon de almenaŭ du el ili hazarde elektitaj.

La kvara kajero: *Soziokulturelle Aspekte von Plansprachen*

- Tazio Carlevaro: Das soziokulturelle Selbstverständnis der wichtigsten Plansprachen außer Esperanto
- Otto Back: Gedanken über die deutsche Orthographiereform und ihre Kritiker
- Sabine Fiedler: Zu Merkmalen der Esperanto-Sprachgemeinschaft (Ergebnisse einer Probandenbefragung)
- Werner Bormann (Hamburg): Die Esperanto-Bewegung in den gesellschaftlichen Strömungen ihrer Zeit (Ein Bericht aus eigener Erfahrung)
- Helmut Welger: Plansprachliche Gütekriterien und ihre Konkretisierung und Gewichtung bei Zamenhof
- Tazio Carlevaro: Apprender Interlingua
- Tazio Carlevaro: Andreas Juste – idista poeto
- Vera Barandovská-Frank: Der neueste Stand der Lateinbewegung: Bericht über den Latinisten-Weltkongreß
- Johannes Imscher: Soziokulturelle Aspekte der griechischen Reinsprache
- Dieter Dungert: Die Bildung von Verben aus substantivischen Wortstämmen im Esperanto
- Ronald Löttsch: Zwölf Thesen und zwei Texte zu einer alternativen deutschen Rechtschreibung

La sesa kajero: *Sprachenpolitik in Europa, Teil I:*

- Erika Ising: Begrüßungs- und Eröffnungsansprache
- Detlev Blanke: Eröffnungsansprache
- Max Hans-Jürgen Mattusch: Sprachenvielfalt – Fluch oder Segen?
- Ronald Löttsch: Zum typologischen Reichtum europäischer Sprachen
- Vitalij G. Kostomarov: Das Russische als internationale Verkehrssprache
- Johannes Klare: Sprachenpolitik aus französischer Sicht
- Detlev Blanke: Plansprachen und Europäische Sprachenpolitik
- Jürgen Scharnhorst: Nachwort zur Tagung "Sprachenpolitik in Europa"
- Detlev Blanke kaj Jürgen Scharnhorst: Auswahlbibliographie zur europäischen Sprachenpolitik, Teil II
- Vera Barandovská-Frank: Gibt es Europa? Was ist europäisch?
- Sabine Fiedler: Bela dam', ĉu al vi plaĉus, se akompanon mi kuraĝus? Zur Übersetzung von Goethes *Faust* ins Esperanto
- Karl-Hermann Simon kaj Ingward Ullrich: Erfahrungen bei der terminologischen Bearbeitung der forstlichen Fachsprache

Kiel oni povas klare vidi, tiuj kajeroj celas ĉefe la germanlingvan publikon, kaj GIL fakte agas ĉefe en Germanujo. Hazarde de tempo al tempo oni povas trovi artikolon en alia lingvo ol la germana, sed baze temas pri germanlingvaj materialoj. Ili estas relative modeste produktataj, sed la limigiteco de la publiko por tiu, kaj por aliaj, fakaj, tre specialaj kampoj ne permesas pli luksajn eldonojn, kiuj cetere apenaŭ estas pravigeblaj por sciencaj libroj.

Ili ankaŭ ne aparte celas "normalajn" esperantistojn, sed nur tiujn, kiuj interesiĝas pri interlingvistiko. En sia kampo, tamen, ĉi tiuj kajeroj montras, kion oni povas atingi, se oni science alfrontas la problemon de esperanto kaj de planlingvoj. La longe serĉata aprobo de lingvistoj en malgranda skalo jam ŝajnas esti realo en Germanujo. Se oni atente ekzamenas la liston de la parolantoj en la konferencoj de GIL oni vidas ke duono konsistas el neesperantistaj lingvistoj, kiuj akceptas partopreni konferencon, en kiu la tono certe ne estas "samideana", sed en kiu ja partoprenas pluraj lingvistoj, kiuj estas konataj kiel esperantistoj. Cetere la plurjardeka batalo por doni al la scienco "interlingvistiko" la dignon de scienco ankoraŭ ne finiĝis. Nuntempe, se oni parolas en naciaj lingvistaj medioj pri "interlanguage", tio pri kio la homoj pensas estas ĉefe la pluraj stadioj de la lernant-lingvo popularigita de Gass kaj Selinker.

Malantaŭ la kajeroj staras ankaŭ granda laboro. Ne nur tiu de la redaktintoj, U. Becker kaj D. Blanke, kiuj ankaŭ meritas laŭdon pro la atento de la redaktado, sed ĉefe temas pri la scienc-organiza laboro de D. Blanke, kiu sukcesis kunmeti kaj kunteni la tutan teamon. Cetere li estas ankaŭ la eldonanto de la germanlingva *Interlinguistische Informationen*, kiu estas la bulteno de GIL en Germanujo.

D. Blanke redaktas ankaŭ alian bultenon en esperanto: *Informilo por Interlingvistoj* eldonata de la Centro de Esploro kaj Dokumentado pri la Monda Lingvoproblemo kaj senpage ricevebla pere de Universala Esperanto-Asocio, sed ĝi ne estas simpla traduko al esperanto de la germanlingva *Informationen*, ĉar ĝi celas tute alian publikon.

Estas bedaŭrinde, ke simila laboro de rilatado je la ĝusta nivelo kun lingvistoj neesperantistaj ne okazas en aliaj landoj. Kompreneble ekzistas esceptoj, kaj en Italujo mem la esperanto-movado faras ion alimaniere rekte kiel esperanto-movado: de tempo al tempo oni kontaktas italajn lingvistojn, invitas ilin prelegi, ktp. En Hungarujo kaj en Pollando ankaŭ estas rilatoj kun la nacia lingvista rondo, kaj laste tre bonaj novaĵoj venas el Japanujo. Sed ĝenerale oni devas konstati, ke la organiziĝemo de esperantistaj interlingvistoj ne estas tre alta kaj la deziro alparoli neesperantistajn kolegojn estas ankaŭ ne tre granda.

Pro tio la agado de GIL ne nur estas valora en si mem rilate al Germanujo, sed valoras ankaŭ kiel ekzemplo de tio, kion oni povas atingi, se oni sukcesas kunmeti sciencajn interesiĝojn pri esperanto kaj aliaj planlingvoj, lingvistajn

fak-sciojn de neesperantistaj kaj esperantistaj lingvistoj kaj scienc-organizajn kapablojn.

Renato Corsetti instruas psihologion kaj pedagogion de lingvoj kaj de komunikado en la universitato de Romo 1, kie li estas profesoro pri psikopedagogio de lingvoj kaj komunikado. Li verkis plurajn artikolojn kaj librojn pri socilingvistiko, psiholingvistiko kaj interlingvistiko.

Adreso de la recenzanto: Facoltà di Psicologia 1, Via dei Marsi, 76, IT-00185 Roma, Italujo
Komputilreta adreso: renato.corsetti@uniroma1.it

Ricevita 2002-06-20. Akceptita 2002-07-16. Aldonoj ricevitaj 2002-12-22 kaj 2005-05-18